

Gevraagd: wereldburgerschap

Paul Scheffers pleidooi om naturalisatieceremonies te benutten voor nationale zelfbespiegeling en zelfverbetering slaat volgens **Wim Nusselder** de plank mis bij gebrek aan mondiaal perspectief.

Scheffers artikel 'Een ingetogen welkom' over de zin van naturalisatieceremonies (Opiniepagina, 23 augustus) roept zijn essay 'Het multiculturele drama' uit 2000 in herinnering. Daarin vergeleek hij „de vorming van een etnische onderklasse” met „de sociale kwestie” (arbeidersachterstelling) en hekelde hij de aarzelende omgang met „een nieuwe, veel venijniger tweedeling in de Nederlandse samenleving”.

Toen vroeg hij onder ogen te zien dat hele generaties onder het mom van tolerantie worden afgeschreven en bepleitte hij een parlementair onderzoek. „Het beleid van ruime toelating en beperkte integratie” dat hij toen hekelde, is

veranderd, althans het eerste deel. In zijn recente artikel beperkt Scheffer zich tot wishful thinking: naturalisatieceremonies die de verwachting uitdrukken dat nieuwkomers zichzelf opstellen als medevormgevers van Nederland, en onze verplichting om hen hier een plek te geven.

Zowel in 2000 als nu slaat hij de plank mis door te focussen op cultuur en identiteit. Ook gaat het niet slechts om een tweedeling in de Nederlandse samenleving, maar om een nieuwe sociale kwestie op mondiale schaal.

„De maatschappelijke vrede wordt ernstig bedreigd”, schreef Scheffer in 2000. Hij heeft in mondiaal perspectief maar al te zeer gelijk gekregen, en die dreiging is nog bepaald niet afgewend.

Die dreiging komt evenzeer van 'onze' etnische onderklasse als van slumbewoners, marginale boeren en gefrustreerde baanloze jongeren in het 'Zuiden'. En van de haatideologen die zich daarmee identificeren.

Zoals Frits Bolkestein 31 augustus constateert in *de Volkskrant*: Nu komen ze nog met duizenden per

jaar naar 'onze' vakantiestranden. „Het is kinderspel vergeleken met wat komen gaat.”

Nee, dat is niet te zwartgallig. Het echte probleem is namelijk niet cultureel, maar economisch. Anders dan in de 19de eeuw, toen de 'Sociale Quaestie' op de politieke agenda werd gezet, gaat het nu niet om uitbuiting.

Wie bij gebrek aan onderwijs en sociaal-culturele aansluiting geen 'deskundigheid' of gespecialiseerde vaardigheden opbouwt, wordt uitgesloten van gezamenlijk geproduceerde welvaart, niet zozeer uitgebuit. Dat is een internationaal fenomeen.

De economische vluchtelingen die via de Canarische eilanden Fort Europa binnenglippen schieten daarmee weinig op. Ze gaan hier ook als 'illegalen' minder gauw dood, maar worden met de nek aangekeken.

Zelfs wie de horde van de naturalisatieceremonie haalt, is niet echt 'binnen', want hij of zij wordt nog steeds 'vooordeeld' op huidskleur, kleding en naam. Iedereen heeft toegang tot onderwijs, maar onderwijs op een isla-

mitische of 'zwarte school' is anders dan op de school van mijn kinderen. Alleen al doordat zich daar de 'losers' verzamelen die elkaar bevestigen in een slachtofferrol.

Uitsluiting is het gevolg van ecologische grenzen aan materiële welvaart en van het veilig stellen van 'ons deel' daarvan. Nodig is globale zelfbespiegeling en zelfverbetering. Hoe groot is mijn ecologische voetafdruk en hoeveel ruimte laat dat voor anderen? Wat doet het met hun eigenwaarde dat ik me sterk maak voor mijn recht daarop? Dat vergt wereldburgerschap dat niet alleen de eigen woonplaats beter achterlaat dan we deze aantreffen, maar verantwoordelijkheid neemt voor de wereld als geheel. Juist bij autochtone burgers, politici en andere opiniemakers. Juist in de aanloop tot de komende verkiezingen.

Wim Nusselder is ontwikkelingseconoom.

Scheffers artikel 'Een ingetogen welkom' is na te lezen op www.nrc.nl/opinie